

градії. Проте відповідно до результатів наших досліджень у даному випадку мова може вестись про «паратипну інформацію» (парафон), що зберігається складом цитоплазми, якість якого цілком залежить від довкілля, де наріжним каменем виступає повноцінність годівлі.

Інститут розведення і генетики тварин УААН

УДК 636.082.22

Й.З. СІРАЦЬКИЙ, В.В. ШАПІРКО, В.О. КАДИШ

ВІДТВОРЮВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ БУГАЇВ М'ЯСНИХ ПОРІД

Відтворювальна здатність бугаїв із розвитком штучного осіменіння стала ознакою продуктивності, досить важливою у тваринницькій практиці. Інтенсифікація галузі спеціалізованого м'ясного скотарства, що являє собою великий потенціал виробництва й поліпшення якості яловичини, настійно вимагає знання особливостей функціонування статевої системи м'ясної худоби й тісно пов'язана з ефективністю реалізації генетично детермінованих можливостей племінних самців.

На підставі проведеного порівняльного аналізу рівня відтворювальної здатності бугаїв герефордської (840 гол.), абердин-ангуської (420 гол.), шаролезької (200 гол.), кіанської (62 гол.), сірої української (26 гол.) та лімузинської (19 гол.) порід протягом минулих 20 років використання у племпідприємствах України встановлено, що їх сперма характеризується значною якісною мінливістю показників. За величиною об'єму еякулята (мл) найбільше значення середньої ($4,18 \pm 0,27$) виявлено у бугаїв сірої української породи. Бугаї шаролезької ($3,97 \pm 0,56$) та герефордської ($3,85 \pm 0,03$) порід за показниками об'єму еякулята займали два наступні рівні. Найбільш значну й вірогідну різницю середніх знайдено між показниками бугаїв сірої української і лімузинської, герефордської і лімузинської порід при переважанні перших. Істотно й вірогідно відрізнялися за об'ємом еякулята бугаї сірої української та герефордської від абердин-ангуської; кіанської — від лімузинської порід.

© Й.З. Сірацький, В.В. Шапірко,
В.О. Кадиш, 1999

Розведення і генетика тварин. 1999. Вип. 31 – 32

За середньою концентрацією сперматозоїдів (млрд/мл) у нативній спермі та числом гамет у еякуляті (млрд) перші три рівні характерні бугаям сірої української ($1,14 \pm 0,03$; $4,97 \pm 0,30$), кіанської ($1,12 \pm 0,02$; $4,17 \pm 0,15$) та герефордської ($1,09 \pm 0,06$; $4,01 \pm 0,02$) порід. Значну вірогідну перевагу при порівнянні показників концентрації мали бугаї сірої української, кіанської та герефордської над показниками лімузинської. При попарному порівнянні числа сперматозоїдів у еякуляті істотною й вірогідною була перевага бугаїв герефордської, сірої української та шаролезької над показниками лімузинської, сірої української та кіанської — над показниками абердин-ангуської порід.

За середньою активністю руху гамет у нативній спермі (бал) виділяються серед інших бугаї шаролезької ($8,70 \pm 0,02$), сірої української ($8,63 \pm 0,05$) та абердин-ангуської ($8,61 \pm 0,02$) порід. Найістотнішу високовірогідну перевагу середньої рухливості сперматозоїдів знайдено у порівнянні показників шаролезьких бугаїв з герефордськими, абердин-ангуськими, лімузинськими, кіанськими; бугаїв сірої української — з герефордськими, лімузинськими; бугаїв абердин-ангуської — з лімузинськими та герефордськими.

Щодо запліднювальної здатності сперми (%) бугаїв від першого осіменіння, найважливішого у відтворенні тварин показника, то найвищою вона виявлена у бугаїв лімузинської ($70,36 \pm 1,30$), абердин-ангуської ($68,80 \pm 0,26$) та кіанської ($66,93 \pm 1,04$) порід. Відсоток запліднення корів від першого осіменіння спермою бугаїв абердин-ангуської породи вірогідно переважав аналогічний показник бугаїв герефордської, шаролезької та сірої української порід. Частка запліднених корів від першого осіменіння спермою бугаїв лімузинської породи була значно вищою у порівнянні з даними бугаїв герефордської, шаролезької та сірої української порід.

За результатами наших досліджень, таким чином, найвищі кількісні показники спермопродукції властиві бугаям сірої української та герефордської порід. Бугаї шаролезької породи відзначилися найвищою рухливістю гамет. Проте запліднювальна здатність сперми найвищою виявлена у бугаїв лімузинської та абердин-ангуської порід.

Інститут розведення і генетики тварин УААН